

اسناد بين المللي

اشاره

برات و سفته، اسنادي هستند واجد قابليت انتقال سريع كه مثبت وجود طلب کوتاه مدتي به نفع دارنده بود و مستقیماً به كار پرداخت آنها مي‌آیند. از اين تعريف چنين برمي‌آید كه اسناد مذکور به عنوان وسايل پرداخت، با دو خصيصه قابليت انتقال فوري و تعهد پرداخت با وعده، مي‌توانند نقش پول مبادلاتي تجار را به خوي ايفا نمايند؛ زيرا با آگاهي از اين امر كه سرمايه بازرگان همواره در گردش بوده و بيشتتر به صورت کالا در اختيار اوست، روش تأديه مبلغ مالالتجاره به صورت نقدي يا در حكم نقدي، مردود به نظر مي‌رسد.

در زمان بحرانهاي اقتصادي، هميشه اسناد تجارتي دچار ركود شده‌اند و علت اين امر را بايد در كمبود زمينه كالا، عدم ثبات قيمتها، کاهش قدرت مالي خريدار، كم شدن تدريجي ارزش پول و

بالاخره افزایش نرخ تورم دانست؛ اما در شرایط شکوفایی اقتصادی، اسناد بازرگانی در گسترش تجارت داخلی و بین‌المللی سهم عمده‌ای را به خود اختصاص داده و می‌دهند. احکام و آثار حقوقی این اسناد در قلمرو داخلی را مقررات و قوانین هر کشور مشخص می‌کنند، اما در قلمرو بین‌المللی، معاهدات و کنوانسیونهای بین‌المللی هستند که در این خصوص تعیین تکلیف می‌نمایند. کنوانسیون ژنو مورخ 7 ژوئن 1930 برات و سفته را باید یکی از مهمترین مقوله‌نامه‌های بین‌المللی در این زمینه در مقررات تجارت داخلی و خارجی دانست. این کنوانسیون مجموعه‌ای از سه قرارداد است:

— در قرارداد اول این مجموعه، کشورهای امضاکننده، مقررات متحدالشکل را درخصوص نظام حقوقی برات و سفته به وجود آورند (ضمیمه اول). از آن پس بخش عظیمی از قوانین مربوط در کشورهای عضو، هماهنگ و تقویت شد و این امر موجب افزایش اعتبار اسنادی تجاری و گسترش استفاده از آن و نتیجتاً توسعه

گردش داخلی این اوراق گردید، اما چون دول امضاکننده روی تمام قواعد و برات و سفته نمی‌توانستند اتفاق‌نظر حاصل کنند، به همین دلیل، تنظیم موادی جداگانه در توضیح موارد اختلاف لازم می‌نمود (ضمیمه دوم).

با وجود اینکه مقررات فوق 59 سال پیش، یعنی اواسط سال 1309 شمسی، به امضا رسید، اما مقنن ایرانی در سال 1311 بدون توجه یا آگاهی نسبت به آن، عمدتاً قواعد قبلی کشور فرانسه در باب چهارم قانون تجارت ایران نقل و پیاده نموده است. مع الوصف، حقوقدانان ایرانی همواره در تعبیر و تفسیر معانی قانون اخیر، مقررات این کنوانسیون را مورد توجه و تدفیق قرار داده‌اند.

– قرارداد دوم از قانون متحدالشکل در حل تعارض قوانین با هدف اساسی تسهیل و گردش تجارت بین‌المللی تدوین گردیده است. البته کنوانسیون ژنو در این زمینه با نقاط ضعف خود، و همچنین در برخورد با نظام حقوقی انگلیسی – امریکایی، نتوانست نقش‌تر از اول را ایفا کند و

اکنون با تهیه و تدوین کنوانسیون برات و سفته بین‌المللی که در 91 ماده و در برات 1987 به تصویب کمیسیون حقوق تجارت بین‌الملل سازمان ملل رسیده و در حقیقت ملهم از نظام حقوقی اخیرالذکر می‌باشد، مقررات کنوانسیون 1930 ژنو در حقوق تجارت بین‌الملل بیش از پیش راه افول را می‌پیماید.

– قرارداد سوم ردخصوص حق تمبر به امضا رسیده و با جدا نمودن این موضوع از صحت تعهدات برات و سفته، به اعتبار آنها کمک شایانی کرده است.

ترجمه‌ای که اینکه تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد بر پایه تطبیق ماده به ماده دو متن کنوانسیون 1930 ژنو – که یکی متن اصلی و به زبان فرانسوی، و دیگری ترجمه انگلیسی آن – استوار است که نتایج این مقایسه در خور توجه و تعمق می‌باشد؛ زیرا به‌رغم اعتبار و صحت هر دو متن فرانسوی و انگلیسی در کنوانسیون،*

*. ماده III قرارداد اول، ماده 12 قرارداد دوم و ماده 2 قرارداد سوم:

Art III: The present convention, the French and English texts of which shall be equally authentic.

...

برگردان انگلیسی بعضی مواد دارای
اشتباه فاحش بوده (مواد 27 و 43 تا 45)
و در برخی موارد نیز بیشتر ذوق و سلیقه
شخصی به کار رفته است، بدون اینکه ظاهراً
تغییر ماهوی در معانی حقوقی مواد ایجاد
نماید (از جمله مواد 56 و 57 و 69 و
71).

از آنجایی که ترجمه فارسی از متن
اصلی کنوانسیون که به زبان فرانسه است
به عمل آمده، البته مرجح بود که همان
متن فرانسه همراه ترجمه فارسی به چاپ
برسد، اما به جهت استفاده فراگیر و
عامه، متن انگلیسی به جای آن چاپ می‌شود
و ضمن توضیح قسمتهای نادرست انگلیسی و
ارائه ترجمه فارسی صحیح آنها از متن
فرانسوی، در بخش انگلیسی نیز ذیل مواد
موصوف، متن کامل فرانسوی آنها به نقل
از نسخه اصلی کنوانسیون از نظر
خوانندگان می‌گذرد تا خواننده‌ای که
می‌خواهد متن فارسی و انگلیسی این قبیل
موارد را با یکدیگر مقایسه نماید،
بتواند متن فرانسه موادی را که ترجمه

انگلیسی آنها با متن فرانسوی تطبیق کامل ندارد، نیز در اختیار داشته باشد. گرچه در ترجمه حاضر مانند ترجمه هر متن قانونی دیگری، دقت و امانت در انتقال مفاهیم و اصطلاحات ملحوظ واقع شده است، معذک از نظرات صائب اهل فن برای بهبود آن استقبال می‌شود. ضمناً آنچه در قلاب آمده اضافه بر متن است و برای درک بهتر عبارت، بدان اضافه شده و نیز پانوشتهای ترجمه فارسی تماماً از مترجم است.

«مجله حقوقی»